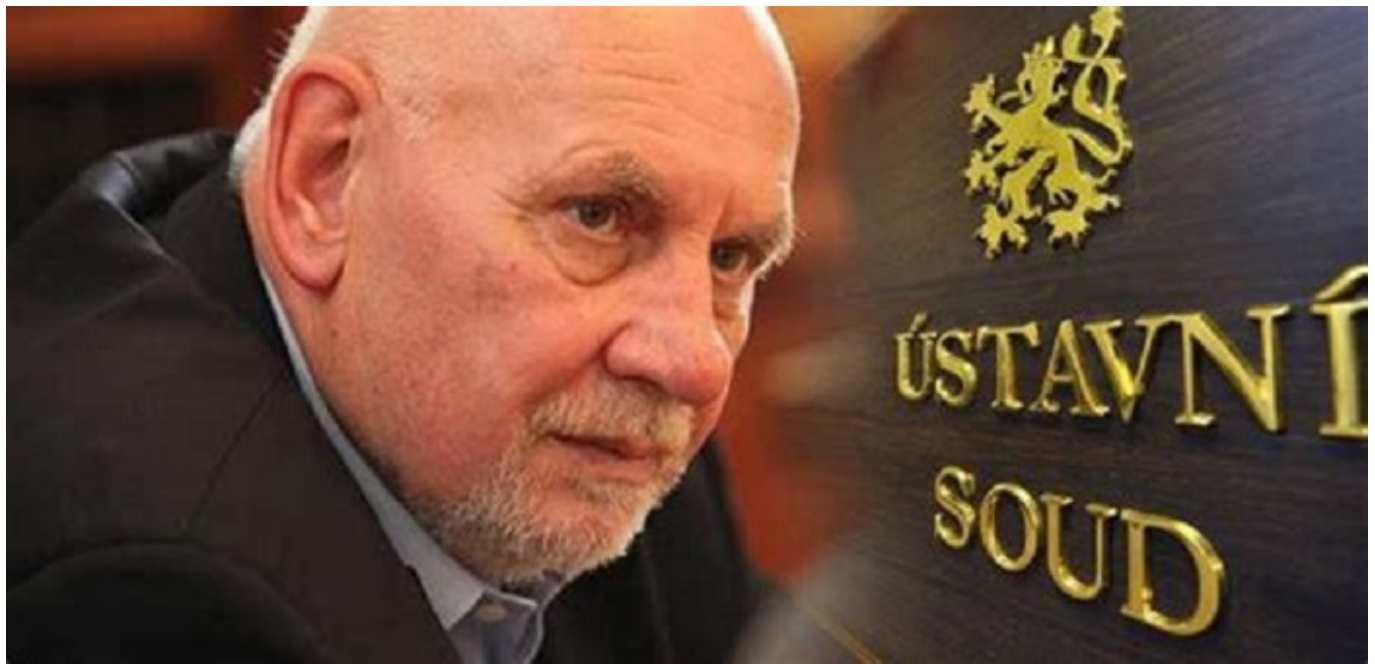

Rychetský se uřekl. Vyvolá Ústavní soud politickou krizi? Co to za dábelenskou hru zase rozehrál pouze 8 měsíců před volbami? Co mu za to slíbili?

- CZ24 News | 3. února 2021

ČESKO: Politická bouře čeká podle všeho Česko. Ústavní soud pouhých osm měsíců před sněmovními volbami zasáhl do části volebního zákona. Bude to po dvanácti letech podruhé, co ÚS pod vedením Pavla Rychetského zásadně ovlivní politickou soutěž. Poprvé to bylo v roce 2009, kdy zrušil předčasné volby.

Ústavní soud v úterý rozhodl na neveřejné poradě pléna o tom, že částečně vyhoví stížnosti, v níž se 21 senátorů STAN, KDU-ČSL a TOP 09 domáhá zrušení tří částí volebního zákona. Stížnost byla podána před třemi lety, rozhodnutí bude zveřejněno dnes.

Výsledek ale naznačil sám Rychetský, který tak pokračuje ve veřejném komentování zásadních politických záležitostí a navzdory zásadám ústavních soudců nevyjadřovat se k živým kauzám promluvil o výsledku před jeho zveřejněním.

Plénium se ... většinou shodlo na protiústavnosti platné úpravy - tím myslíme porušení ústavního principu rovnosti hlasů
Předseda ÚS Pavel Rychetský

„Můžu říct pouze to, že plénium se při projednávání zpravodajské smlouvy (zjevně myšleno zprávy - pozn. red.) většinou shodlo na protiústavnosti platné úpravy - tím myslíme porušení ústavního principu rovnosti hlasů - a takřkajíc se zaseklo na otázce, zda neodložit účinnost výroku právě s ohledem na to, že prezident republiky již termín voleb vyhlásil,“ řekl Rychetský v rozhovoru.

Tato pasáž v průběhu úterka z webu zmizela a většina rozhovoru byla přístupná jen pro předplatitele. Svůj verdikt zveřejní ÚS dnes ráno a pak má následovat tisková konference.

Zvýhodňuje velké

Senátoři se ve stížnosti domáhali zrušení rozdělení ČR do 14 volebních obvodů shodných s kraji při současném uplatnění tzv. d'Hondtovy metody pro rozdělování mandátů v takto vymezených volebních obvodech.

Ta pochází ještě z doby tzv. opoziční smlouvy téměř před dvaceti lety, kdy byli v čele ČSSD Miloš Zeman a ODS Václav Klaus a oba usilovali o posílení prvků většinového systému, aby se vyhnuli fragmentaci Sněmovny do mnoha malých stran.

D'Hondtova metoda v kombinaci s rozdělením krajů, které nejsou stejné velikosti, zvýhodňuje strany s největším ziskem hlasů na úkor těch malých a posouvá tak volební systém od poměrného, kterým se podle Ústavy volí do dolní komory, k většinovému. Hlasy voličů tak nemají v krajích stejnou váhu.

Tak např. ANO ve volbách před čtyřmi lety při zisku 30 procent hlasů získalo 78 mandátů. Menší strany, které se pohybovaly mezi pěti a šesti procenty, skončily na šesti a sedmi mandátech. Zatímco hnutí ANO stačilo k zisku mandátu 19 232 hlasů, STAN museli získat 43 693 hlasů.

Tato metoda podle stížnosti senátorů znevýhodňuje malé strany v menších volebních krajích. Tomuto výkladu ústavní soudci podle všeho dali za pravdu.

D'Hondtova metoda se používá v různých modifikacích v 55 zemích po celém světě. V Evropě jsou to například Rakousko, Belgie, Polsko, Estonsko, Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko, Španělsko, Lucembursko, Švýcarsko či Nizozemsko. Dále to jsou třeba Izrael, Japonsko a většina jihoamerických států.

Parlament pod tlakem

Hlavní otázkou teď je, zda bude očekávané rozhodnutí ÚS platit hned, nebo s odkladem až po volbách. Pokud by metodu přepočítání hlasů ze zákona vyškrtli s okamžitou platností, musely by se Sněmovna a Senát shodnout v časové tísni na novém modelu výpočtu mandátů, což je ale málo pravděpodobné. Na to upozornil ve svém pondělním dopise ústavním soudcům prezident Miloš Zeman, který varoval před bezprecedentní politickou a ústavní krizí, jakou Česko nezažilo.

Právu předseda sněmovního ústavněprávního výboru Marek Benda (ODS) řekl: „Obecně, zásah do voleb takto těsně před volbami, tím, že se zasáhne do zákona, který je platný 17 let, není úplně šťastný. Když ÚS rozhodne, a já nevím, zda to bude jen metoda výpočtu mandátů pro strany, tak je odpovědností politiků, aby něco vymysleli. Nic jiného nám nezbyde. Jinak volby nebudou. Musíme najít řešení.“

Dalším požadavkem senátních stěžovatelů je zrušení vstupní klauzule, která je pro jednotlivé strany

pět procent a pro koalice složené ze dvou subjektů 10 procent (to se letos týká Pirátů se STAN) a 15 procent v případě trojkoalice (letos ODS, KDU-ČSL a TOP 09). I o tom v úterý ÚS rozhodoval.

„Debata je oprávněná“

Podle předsedy Senátu Miloše Vystrčila (ODS) je povinností politiků, pokud by došlo k výraznějším změnám volebního zákona, udělat vše, aby se situace vyřešila dříve, než nastanou volby, tak aby nedošlo k ústavní krizi.

„Jsem přesvědčen, že Senát udělá vše, aby to, čeho se obává pan prezident, nenastalo. Jsme na to připraveni, jsme schopni jednat ze dne na den,“ reagoval v ČT. Podle Vystrčila současný systém v případě malých volebních krajů je nevýhodný a debata o tom je oprávněná.

Zdroj: <https://www.novinky.cz/>